

Leviticus 24: 5-9; Kolossenzen 2: 6-15

Twaalf broden moeten ze bakken, de Israëlieten, twaalf broden van tarwebloem. Die broden moeten worden neergelegd op de met zuiver goud overtrokken tafel, die in de ontmoetingstent staat.

Ze moeten in twee rijen worden neergelegd, in twee rijen van zes.

Deze twaalf broden vormen samen het toonbrood.

Zo vertalen wij het.

In het Hebreeuws staat er *brood van het aangezicht*.

Brood van het Aangezicht van God.

Het is brood dat de blik van de Israëlieten op God richt.

God wil dat de 12 broden zeven dagen lang voor Hem op de tafel blijven liggen.

Elke sabbat moet de priester de twaalf oude broden vervangen door twaalf verse.

Hij moet ze uit naam van alle Israëlieten daar neerleggen.

De twaalf broden staan voor de twaalf stammen van Israël.

Onze vertaling vertelt, dat de broden in twee rijen moeten worden neergelegd.

De vertaling uit 1951 zegt nog, dat de koeken op twee stapels moeten worden gelegd.

Of we het baksel nu broden of koeken moeten noemen, dat doet er niet toe.

Als er, voor dat wat gebakken werd, maar tarwebloem gebruikt is.

Wat er wel toe doet, is de manier waarop de *broden*, of de *koeken*, of de *broodkoeken* op tafel moet worden geplaatst.

Moeten ze daar worden neergelegd in twee rijen van zes, horizontaal, of moeten ze juist worden opgestapeld, de hoogte in? Moeten ze op twee stapels van zes worden gelegd?

Beide vertalingen zijn mogelijk, maar kiezen we voor opstapelen en voor twee stapels van zes broden, dan begrijpen we de volgende uitleg beter.

Een stem in de joodse traditie leert dat de vorm van deze twaalf broden zo is, dat het ene brood het andere draagt, het andere ondersteunt.

Liggen de broden in twee rijen, staan ze als twee files, naast elkaar op tafel, dan speelt dat geen rol.

Dat wordt anders, wanneer de broden in twee stapels zijn gelegd.

Want deze beide stapels kunnen alleen blijven staan, wanneer het ene brood het andere kan dragen en kan ondersteunen.

Anders vallen ze allemaal om.

Bij het bakken van de broden hielden de Israëlieten er al rekening mee dat die in twee stapels van zes kwamen te liggen.

Dankzij de vorm die ze hadden, konden de broden elkaar dragen en ondersteunen, zodat ze in de zeven dagen dat ze daar op tafel in stapels lagen, niet zouden inzakken of zouden omvallen.

Vanwege deze *ondersteuning*, vanwege deze, we kunnen zeggen, *hulp* die de twaalf broden elkaar boden, kregen ze in een symbolische betekenis.

De twaalf broden die staan voor de twaalf stammen van Israël, werden een symbool voor de toewijding aan, voor de zorg en aandacht van de ene mens voor de andere, voor zijn naaste.

Deze toewijding, deze zorg en aandacht van de ene mens voor de ander overstegen egoïsme en eigenbelang.

De twaalf broden symboliseren naastenliefde.

Toewijding aan de naaste is de basisvoorwaarde van voorspoed en bloei, niet alleen voor de mens zelf, maar ook voor de groep of samenleving waarvan hij deel uit maakt.

Beide, welvaart en welzijn, worden gediend, wanneer een mens even gedreven zorg draagt voor het brood op de tafel van een ander, als voor het brood op de eigen tafel.

Wie zo handelt namelijk, volgt het gebod: *Heb je naaste lief, als je zelf*. Zet je in voor het brood op de tafel van de ander, zoals je dat doet voor het brood op je eigen tafel. Dit gebod roept de Israëlieten op tot broederschap tussen mensen, tot gemeenschap, zoals het ook ons, die de weg van Christus volgen, oproept tot broederschap, tot gemeenschap.

En boven alles, lezen we in Kolossenzen, *kleed u in de liefde, want de liefde is de band van de volmaaktheid*.

Het Griekse woord voor liefde dat hier gebruikt wordt, is *agapè*.

Deze liefde, deze *agapè*, deze naastenliefde, die mensen verbindt, is de band van de volmaaktheid.

Niet dat wij nu door ons in de liefde, in *agapè* te kleden tot een volmaakte eenheid gemaakt zullen worden.

Want dat zullen we niet worden: een volmaakte eenheid.

De Kolossenzenbrief weet dat heel goed, omdat deze brief ons ook oproept om verdraagzaam te zijn en elkaar te vergeven als iemand de ander iets te verwijten heeft. De volmaakte eenheid is nog ver te zoeken.

Zolang mensen niet volmaakt zijn, zal geen enkele groep als een volmaakte eenheid kunnen functioneren.

Liefde, naastenliefde, broederschap, gemeenschap, onze wereld heeft het er maar moeilijk mee.

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne, tussen Rusland en de NAVO, waar ons land ook lid van is, laat het ons zien, hoe dichtbij die strijd kan komen: de strijd om macht, om macht over land en zee, over grondstoffen, over geld en valuta, over de wereldeconomie. In onze wereld is de centrale vraag: Wie verliest en wie overwint?

Wie wordt ten val gebracht en wie triomfeert?

Daar gaan wij dan.

Wij gaan de weg van Christus Jezus. Wij volgen die.

Maar wat is dat nou precies voor een weg?

Wordt op de weg van Jezus meegedaan met dezelfde strijd om macht? Draait het op deze weg ook om verlies en overwinning, om ten val brengen en triomferen?

Triomeert Christus nu, de Zoon van God?

Deze laatste zin is de beginregel van lied 622.

Veertien dagen geleden koos ik voor dit lied, maar iemand van u stelde me na afloop kritische vragen.

Want kunnen we dat wel zeggen: een triomferende Christus?

Maken we dan van Christus geen wereldse machthebber?

Volgt de weg van Christus dan niet de weg van de wereld?

Rijdt Jezus op een paard, zoals machtige heersers doen of rijdt Hij op een ezel, zoals machteloze verliezers moeten?

En leidt de triomferende Christus niet tot een kerk die over alles en iedereen wil triomferen, zoals we in de geschiedenis hebben gezien?

Kan de triomferende Christus tegelijk de Christus zijn van de liefde, van de *agape*, van de naastenliefde, van broederschap, van gemeenschap?

Deze vragen brachten me van de week nog een keer terug naar dat oude lied, lied 622, dat rond het jaar 1600 geschreven is, vier eeuwen geleden.

Het lied is geïnspireerd door het gedeelte uit Kolossenzen dat we net hebben gelezen.

Vooraf door vers 15 werd de dichter van het lied aangesproken. Hier komen we ook het woord *triomferen* tegen.

We lezen: *Hij, God, heeft zich ontdaan van de machten en krachten,*

Hij heeft hen openlijk te schande gemaakt en in Christus over hen getriomfeerd.

Het grote verschil tussen het lied en de brief komt onmiddellijk op ons afgestormd.
In het lied is het Christus die triomfeert.

In de brief is het God die triomfeert. Hij triomfeert in Christus.

Hij, de Schepper die triomfeerde over de woestheid en de doodsheid van de aarde en over de duisternis die over de oervloed lag,

Hij, de Bevrijder van Israël die triomfeerde over de macht van de farao en het volk uit de slavernij in Egypte leidde,

Hij triomfeert in Christus over de machten en krachten van deze wereld.

Hij overwint ze. Hij ontmantelt en ontkracht ze, deze machten.

In vers 10 wordt Christus het hoofd van alle machten genoemd.

Dat maakt het voor de dichter van dat lied 622 makkelijker om te spreken over Christus die triomfeert.

Openbaring doet dat ook. Ook daar is het Jezus die overwint.

Jezus zegt daar: *"Wie overwint zal samen met Mij op Mijn troon zitten, net zoals Ik zelf overwonnen heb en samen met Mijn Vader op Zijn troon zit."*

De triomferende Zoon van God is wel een beeld dat we in de Bijbel terug kunnen vinden.

Maar wel hangt alles af van de manier waarop Jezus triomfeert.

Rijdt Hij bekleed met macht en overwinning hooggeëerd op een volbloed hengst of komt Hij bekleed met liefde en naastenliefde nederig op een ezel aanrijden?

Het kruis dat Jezus op zich wil nemen, bewijst en leert dat Hij geen onderdeel is van de wereldse machtstrijd.

Hij onttrekt zich aan deze liefdeloze en niets ontziende strijd.

Hij volgt een andere weg. Laat ik die omschrijven met een citaat:

Jezus is koning, maar Hij is een koning, die zich als koning terugtrekt.

Hij is een koning, die zich als koning verbergt.

Hij is een koning, die zich aan het verachtelijke en troosteloze kruis laat verhogen.

Hij is een koning die in de ontkenning, in de afwijzing van al het koninklijke, leeft en sterft.

Wat Jezus beweegt om deze teruggetrokken en verborgen koning te willen zijn, wordt in het vierde vers van Lied 622 onder woorden gebracht.

Hij wordt bewogen door Zijn genade en liefde.

Het oorspronkelijk Duitse lied heeft: *door Zijn barmhartigheid.*

We vullen het aan met de uitleg over het toonbrood: Hij wordt bewogen door naastenliefde en toewijding, door broederschap en gemeenschap.

Anders dan de wegen die de machten van de wereld gaan, is de weg van Christus Jezus een weg van liefde en toewijding. Jezus draagt en ondersteunt ons.

Jezus houdt zich aan deze weg in de confrontatie met de machten van de wereld, zoals die belichaamd worden in Pilatus, de Romeinse stadhouder die definitief met Hem wil afrekenen.

Zoals Jezus kunnen wij deze zelfde weg volgen, de weg die net als de weg die Hij zelf ging, dwars door onze wereld gaat.

Op de weg van Jezus triomferen niet de machten van deze wereld met hun strijd en geweld, met hun dode soldaten in de loopgraven, met hun berooide en angstige slachtoffers in de vernielde dorpen en steden.

Op Zijn weg triomferen hoop en liefde en overwinnen de mensen die elkaar dragen en ondersteunen.

Deze weg van Christus Jezus kunnen we niet zonder Hem gaan. Geen denken aan.

Zonder Hem zouden de machten van de wereld ons weten te overheersen, onze wil weten te overwinnen en ons met zich meevoeren.

Daarom: *blijf in Hem geworteld en gegrondvest, houd vast aan het geloof dat u geleerd is en wees vervuld van dankbaarheid*, in het Grieks eucharistia. We doen dit alles, ons wortelen en grondvesten, het geloof vasthouden, dankbaar zijn, we doen dit alles wanneer wij het brood breken en de wijn schenken en Christus gedenken. Amen.
Amen.